

IA ao Servizo da Humanidade e a Xustiza

Unha Visión de Oportunidades
Baseada en Evidencias

Máis Alá dos Riscos: Un Enfoque nas Oportunidades

O debate público sobre a IA adoita centrarse nos seus perigos. Non obstante, un crecente corpo de traballo de institucións globais (OCDE, UNESCO, UE) demostra o seu enorme potencial para reforzar os dereitos humanos, promover a xustiza social e acadar os Obxectivos de Desenvolve Sostible. Esta presentación explora esas oportunidades documentadas.

PILAR 1: UNHA FERRAMENTA PARA A EQUIDADE E A INCLUSIÓN

Perspectiva Social e de Dereitos Humanos

- **Mellora de Servizos Básicos:** Axuda na priorización de recursos e na detección de necesidades en sanidade, educación e servizos sociais para chegar a colectivos excluídos.
- **Accesibilidade Universal:** Potencia ferramentas como lectores de pantalla intelixentes, tradución en tempo real e subtulado automático para persoas con discapacidade e falantes de linguas minorizadas.
- **Visibilización de Desigualdades:** A análise de datos con IA permite deseñar políticas públicas máis finas e xustas para combater desigualdades de renda, xénero ou territorio.

“A IA pode contribuír ao desenvolvemento sostible, á xustiza social e e á equidade.”

– Recomendación da UNESCO sobre a Ética da IA.

PILAR 2: REFORZANDO A TRANSPARENCIA E A DEMOCRACIA

Perspectiva Política e Democrática

Combate á Desinformación:

Desenvolvemento de ferramentas de IA para detectar *deepfakes*, contidos manipulados e campañas coordinadas analizando patróns de linguaxe e metadatos.

Protección Electoral: Apoio ás autoridades para monitorizar o ecosistema informativo, detectar interferencias e protexer grupos vulnerables a ataques, como as mulleres políticas.

Goberno Aberto: Creación de interfaces para explorar orzamentos, contratos e datos legislativos de forma sinxela, reforzando a rendición de contas da administración.

PILAR 3: REORGANIZANDO O TRABALLO, CREANDO VALOR

Perspectiva Económica e Laboral

- **Complemento, non só Substitución:** A IA libera as persoas de tarefas repetitivas para que se centren na creatividade, estratexia e empatía, complementando as capacidades humanas.
- **Empoderamento das PEMEs:** Acceso a ferramentas de loxística avanzada, atención ao cliente automatizada e análise de datos que antes estaban reservadas a grandes corporacións.
- **Novos Perfís Profesionais:** Creación de novos roles como especialistas en IA responsable, curadores de datos ou formadores en IA para empresas.

“Estudos da OCDE mostran que moitos traballadores que usan IA perciben melloras no seu rendemento, disfrute do traballo e mesmo na súa saúde, cando se introduce con boa formación.”

PILAR 4: PROTECCIÓN PROACTIVA E XESTIÓN DE RISCOS

Perspectiva de Seguridade

Ciberseguridade Avanzada:

Detección en tempo real de anomalías, ataques e brechas de datos analizando enormes volumes de rexistros.

Loita contra a Fraude: Protección de empresas e consumidores no sector financeiro e outros, aprendendo continuamente de novos intentos de fraude.

Alerta Temprá ante Desastres:

Predición de enchentes, incendios e fenómenos extremos para salvar vidas e protexer infraestruturas. Exemplo concreto: proxectos para anticipar enchentes na ribeira do Ebro.

PILAR 5: UNHA OPORTUNIDADE PARA REPENSAR A TECNOLOXÍA

Perspectiva Ética e Filosófica

Dereitos Humanos por Deseño: A IA impulsa un debate global sobre tecnoloxía 'centrada nas persoas', poñendo na axenda política conceptos como a transparencia, a explicabilidade e a supervisión humana.

Un Marco para a Reflexión: Ofrece unha ocasión para traballar sobre o significado da 'intelixencia', o valor do criterio humano e a definición do ben común na era dixital.

"A Recomendación da UNESCO sobre a Ética da IA, adoptada por 193 estados, formula un marco global para que a IA se poña ao servizo da dignidade e da xustiza social."

Perspectiva Ambiental

Optimización Enerxética:

Xestión eficiente de redes eléctricas, edificios intelixentes e integración de enerxías renovables.

Sostibilidade de Recursos:

Impulso da agricultura de precisión para un uso eficiente de auga e fertilizantes e redución de desperdicio industrial.

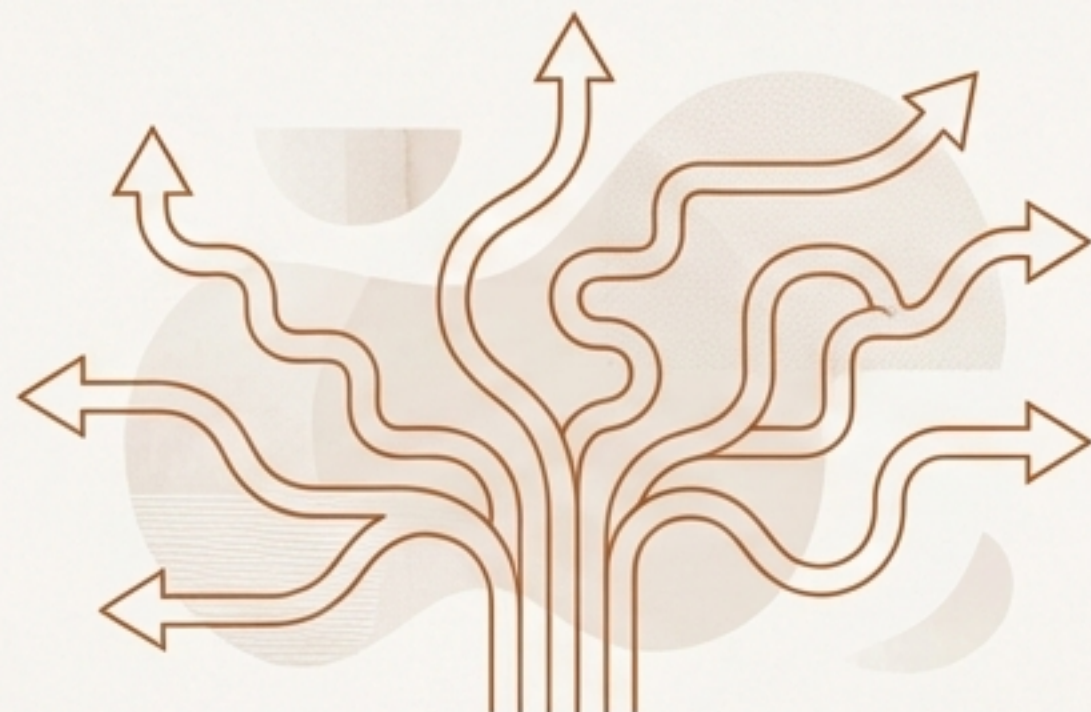

Monitorización e Predición:

Seguimento de emisións en tempo real e cartografía de riscos climáticos para mellorar a resiliencia.

“A IA pode ser un ‘game-changer’ para a eficiencia enerxética.” – *Xefe de Clima da ONU.*

Perspectiva Educativa e Cultural

- **Aprendizaxe Adaptativa:** Ferramentas que personalizan o ensino ao ritmo e ás necesidades de cada estudante.
- **Apoio ao Profesorado:** Asistencia na creación de materiais, exercicios e na avaliación formativa para liberar tempo para a docencia.
- **Educación Inclusiva:** Tecnoloxías asistenciais (recoñecemento de voz, tradución) que reducen barreiras para estudantes con discapacidade ou barreiras lingüísticas.

- **Preservación Cultural:** Transcrición automática e restauración de arquivos sonoros para protexer linguas e patrimonios culturais minorizados.

PILAR 8: FERRAMENTAS PARA UN ESPAZO DIXITAL MÁIS SEGURO

Perspectiva de Xénero e Violerias Dixitais

Detección e Prevención:
Uso da IA para monitorizar e frear o discurso de odio e a violencia de xénero en liña, facendo os espazos dixitais máis seguros.

Combate aos *Deepfakes*:

Desenvolvemento de métodos robustos para identificar contido xerado por IA de carácter misóxino ou non consentido, como pide ONU Mulleres.

Visibilización e Apoio:

Análise de datos para mellorar as políticas públicas de igualdade e os servizos de atención ás vítimas.

Construíndo un Futuro Dixital con Principios

Como se están a encadrar estas oportunidades?

Recomendación da UNESCO sobre a Ética da IA: Ofrece un 'guión' global para orientar a IA cara á xustiza social e os dereitos humanos.

Estratexia Europea (AI Act): Busca un equilibrio entre garantir a seguridade e os dereitos fundamentais e, ao mesmo tempo, impulsar a innovación.

O obxectivo é crear competencias críticas para que este potencial se use con criterio e non amplíe as fendas sociais existentes.

A IA será o que fagamos dela

Unha Ferramenta para Moldear, non un Destino a Aceptar

- O potencial da IA para o ben social é inmenso, documentado e transversal.
- A súa materialización depende dun deseño centrado nas persoas, regulado con intelixencia e implementado con equidade.
- O camiño require un compromiso activo de gobernos, empresas, academia e cidadanía.